

*Het levensverhaal
van*

Hendrika Habiecht

Inleiding

Toen ik merkte dat mijn schoonmoeder, Riek Habiecht, begon te dementeren wilde ik graag een levensboek met haar schrijven. In mijn werk als activiteitenbegeleidster merk ik hoe belangrijk het is om met ouderen over vroeger te praten. Toen Ernst oude foto's op internet ging zetten leek het mij goed te beginnen. Vele delen van het geheugen van Riek zijn verdwenen. Daarom is het niet een echt levensboek geworden, dat door Riek zelf verteld is. Het is op veel plaatsen aangevuld met informatie van Ernst van Erkelens, Herbert van Erkelens, Jan van Erkelens, Els Habiecht en Henk Habiecht.

Wim, Nel, Rie en Riek Habiecht

In november 2003 zijn Riek en ik begonnen met praten over haar leven. Een paar keer was Els hierbij aanwezig. We zijn een keer naar het Kweerenpad en de Rochdalestraat gereden waar Riek gewoond heeft. Dat vond ze heel leuk, maar de herinneringen kwamen niet echt boven.

Soms wist ze zich toch weer iets te herinneren, vooral bij de foto's van vroeger. Als ik een stukje af had liet ik het lezen. Ook dan had ze vaak nog wel een aanvulling. Soms zei ze iets en dan snel erachteraan, "maar dat moet je niet opschrijven."

Als ik naar huis ging zei ze dat ze het leuk had gevonden. Ik heb dit verhaal vooral geschreven voor Riek, waar ze hopelijk nog veel plezier aan beleeft als ze het weer inkijkt.

Ik wil iedereen die meegeholpen heeft, bedanken.

Inge Teunissen

Layout en foto's : Ernst van Erkelens

Kindertijd

In september 1918 werd ik op vrijdag de dertiende in een stuitligging geboren. We woonden aan het Kweerenpad in Alkmaar. Ons huis staat er helaas niet meer. Het was een klein arbeiders woninkje en is in de jaren 80 helemaal verbouwd. Vanaf het Kweerenpad kwam je met een trappetje op de Baangracht. Daar woonde mijn vriendinnetje. Als je dit grachtje afloopt kom je op de Oude Gracht. Daar was mijn school; een meisjes school.

Dit zijn foto's van mijn vader en moeder

Ik had drie broers en drie zussen. Wim, Henk, Ab, Nel, Rie en Els.

Riek, Nel, Els en Rie

Ab

Henk

Wim

Wim ging varen en was steeds drie maanden weg en dan weer een week thuis. Mijn zus Els weet zich nog goed te herinneren dat hij uit Engeland heerlijke toffee in blik voor ons mee nam, die je zelf nog klein moest hakken. Wim is al overleden.

Met Henk heb ik veel gespeeld en samen zaten we op de AJC. Hij is bakker geweest en ging brood venten met een bakfiets. Hij kwam ook langs de Westerweg, waar ik met Jan en de kinderen gewoond heb. Hij woont nu met zijn vrouw Cor in Alkmaar.

Riek en Henk bij het bootje van oom Bram.

Nel ging werken als gezelschapsdame bij de familie IJsse. Zij was daar dag en nacht.

Zij trouwde met Theo. Zij hadden een winkel in Schagen, een CÖOP winkel (vroeger heette die HK coöperatieve onderneming). Het was een leuk winkeltje, op een hoek. Nel stond in de winkel en Theo bracht boodschappen en brood rond.

Rie kon heel goed naaien. Zij naaide ook jurken bijvoorbeeld voor mijn moeder. Het naaien heb ik van haar geleerd. Zij werkte op het atelier van Lienesch, ik heb daar ook nog gewerkt. We vermaakten de kleren die in de winkel gekocht werden. Zij is helaas jong gestorven.

Els is tien jaar jonger dan ik. Zij wilde graag verpleegster worden, maar heeft een tijd voor onze zieke moeder gezorgd. Het is er daarna niet meer van gekomen om de opleiding af te maken, omdat zij ging trouwen en kinderen kreeg.

Zij komt nu bijna elke middag bij mij langs. We drinken dan samen een kopje thee.

Onze buurman, meneer Klaverweide, had een kaarsenmakerij in het souterrain. We speelden daar vaak.

Wij speelden vroeger veel buiten. Er was een knikkertijd, een touwspring tijd. We hadden ook hoepels, die had oom Bram voor ons gemaakt.

Met Henk heb ik veel gespeeld, we scheelden maar anderhalf jaar. Ik vond het een leuk spelletje om de kleren van mijn broer aan te trekken. Hij moest dan een jurk van mij aan trekken en zo gingen we naar Opoe.

Henk deed dat niet zo graag maar deed toch wat ik zei. Dan hadden we altijd veel lol, vooral ik.

Met Henk ging ik naar de molen van Piet. De molen staat er nu nog. Hij werd beheerd door de familie Piet. We wachtten tot Riet Piet met haar zusje uit de gereformeerde kerk kwam. Dan gingen we samen naar de molen en dronken daar thee. We speelden vaak op het landje bij Opoe. Daar was een koepeltje. Opoe was mijn grootmoeder, zij was een bijdehandje. We gingen naar haar toe als thuis het eten niet naar onze zin was, want bij Opoe smaakte alles lekkerder. Opoe ging eens per jaar vet smelten en inmaken voor de winter. Dat deed ze in een Keulse pot. De kaantjes die dan overbleven bakte ze voor ons uit, die kreeg je dan met een beetje zout erop, maar ik lustte ze niet.

Opoe had kippen en om een beetje bij te verdienen had Opoe kostgangers in huis. Op het laatst alleen nog oom Bram, de zwager van mijn moeder. Haar zus Neelie was jong gestorven.

Oom Bram was timmerman. Hij had zelf een bootje gebouwd, een zeilbootje, maar zonder zeil was het een roeiboot. Met Henk mocht ik in het bootje van oom Bram varen. Henk maakte er een rommeltje van, maar dat vond oom Bram niet erg.

Mijn vader heette Hendrik, hij was huisschilder. In het weekend was hij ober, bij café Centraal. Dat vond hij leuk om te doen, het verdiende weinig. Hij kon goed voordrachten houden en goed zingen en was altijd opgewekt.

Mijn moeder was altijd aan het werk. Vroeger had je al die machines niet. Die kwamen later. Ik herinner mij nog dat ik met opoe bij zo'n nieuwe wasmachine stond. Mijn moeder breidde en handwerkte veel. Later haakte ze voor elk kleinkind een cape.

Ik heb er spijt van dat ik mijn moeder niet wat vaker geholpen heb, ik was niet altijd makkelijk. Mijn broer Henk zal wel eens gedacht hebben. Hij was een leuke jongen.

In het weekend was het gezellig thuis.

Er was niet vaak ruzie, en als we wel een keer woorden hadden, dan maakte mijn vader een grapje en dan was het over. Mijn vader was een fijne man. Mijn moeder een goede vrouw. Wim was een lieve broer, hij deed alles voor ons.

In 1934 verhuisden we naar de Rochdalestraat nr. 11. Daar zijn we pas nog wezen kijken. Deze huizen staan er nog wel. Het straatje is niet veel veranderd, alleen de HK winkel op de hoek en de slager zijn verdwenen.

AJC

Als kind was ik bij de AJC. De AJC (Arbeiders Jeugd Centrale) was een onderdeel van de SDAP, de arbeiders partij. Andere kinderen gingen bij de padvinders. Arbeiders kinderen gingen naar de AJC.

*V.l.n.r. Riek Habiecht, Co Schermer,
Jopie Schonewil, Cor Neef,
Nel Habiecht en Dolf Verhagen*

We wandelden en zongen veel. De liedjes die we toen zongen ken ik nu nog. We praatten veel over de natuur en de politiek. We kwamen vaak bij elkaar. We hadden een zangclub, een toneelclub, een horde-avond. Mijn moeder vond het weleens ongezellig en wilde daarom liever niet dat mijn jongste zus Els ook bij de AJC ging.

Hier loop ik trots voorop met het vaandel van de “rode valken”.

We gingen met elkaar kamperen op een terrein bij een boer. Dat was bij Petten bij de Hondsbossche zeewering. Daar spaarden we een heel jaar voor. We gingen er lopend naar toe. We hadden een grote ronde tent met een paal in het midden. Daar sliepen we met onze voeten naar de paal gericht, met zijn tien in een cirkel omheen. De jongens en de meisjes hadden ieder een tent. Verliefdheden gingen aan en uit.

De mooiste tijd van mijn leven was bij de AJC, vooral de tijd met Cor Helleman. Zij was onderwijzeres en kon mooi zingen. Zij had de leiding van de zangclub. De liedjes leerde zij op een koor in Amsterdam, de Wielewaal. Het was zo'n leuke meid, ik bewonderde haar.

Ze was mijn vriendin en ik vond het erg jammer dat zij naar Zwitserland ging verhuizen. Gelukkig kwam zij elk jaar naar Nederland. Zij is nog niet zo lang geleden overleden. De kindergroepen werden “rode valken” genoemd. Met mijn latere man Jan had ik de leiding over een koppel “De klimop”.

Op de foto voor ons huis aan het Kweerenpad sta ik trots met Henk en Els. Het uniform van de AJC bestond uit een blauwe bloes en blauwe rok en een rode das.

V.l.n.r. mijn vader, Cor Helleman, haar dochters Heleen en Doris, Ernst, mevr. Portegies, Riek en Herbert.

1 Cor Mollevanger
4 Riek Habiecht
7 Rie Habiecht
10 Co Schermer
13 Alie van Mens

2 Adri Fischer
5 Hen Rode
8 Toon Duits
11 Daaf Schaddenhorst

3 Maarten Jimmink
6 Adri de Ley
9 Fenna Lambeck
12 Han Duyneveld

Ik kan me nog herinneren dat de jongeman links een zakdoek voor zijn knieën hield omdat ze zo vies waren.

Trouwen

Vóór mijn trouwen werkte ik bij dominee Kuiper en zijn vrouw. Ik deed daar huishoudelijk werk. Ik heb daar veel gelachen. Hij is een paar keer gestruikeld over mijn stofzuiger stang. Dat ging natuurlijk per ongeluk. Hij kon goed mensen na doen, bijvoorbeeld lastige mensen die bij hem kwamen klagen. Hij kon perfect de houterige bewegingen na doen van de poppen op het draaiorgel.

Als de verjaardags taart was aan gesneden wees hij een stuk taart aan, dan moest je “ik” zeggen en dan kreeg je dat stuk taart.

Ik kende Jan van Erkelens nog van de ULO. Hij fietste langs als ik kleedjes stond uit te kloppen op het balkon, zo is het aan geraakt. We hebben vijf jaar verkering gehad. Toen zei dominee Kuyper: Wordt het niet eens tijd?

In 1943 trouwde ik met Jan. Ik had een mooie trouwjurk, die had mijn zus Rie zelf gemaakt. Het was een mooie jurk geworden, afgezet met zwanendons.

Van Jan kreeg ik een mooi trouwboeket.

Als ik naar onze trouwfoto kijk, vind ik mijzelf een leuk meisje. Wij waren een leuk stel: Jan en Riek.

Het bruidsmeisje is Reina de Weger

Het was oorlogstijd, maar wij waren niet arm. Wij hebben in deze tijd hout beschilderd. Daar werkten ook onderduikers aan mee. We woonden toen op de Rector Frederiks laan.

We kochten een huis aan de Westerweg 15 voor fl. 6000,-, dat was voor die tijd heel veel. Mijn man bouwde in de tuin een atelier en een sauna. Het was een fijn huis met een grote tuin. We kregen vaak visite van familie en vrienden, omdat de kinderen zo lekker in de tuin konden spelen. Ik hield erg van de tuin. Er bloeide altijd veel.

We kregen twee kinderen; Ernst en Herbert. Twee heel verschillende kinderen, maar zij konden goed met elkaar opschieten. Ernst is heel technisch en altijd behulpzaam.

Herbert kon goed leren en ging natuurkunde studeren. Hij is nu schrijver. Hij begon al vroeg op een oude typemachine te oefenen.

De vakanties gingen we vaak naar Egmond aan Zee. Heel spannend waren de stormen. Gelukkig stonden wij altijd op de achterste rij zodat we nooit zijn wegespoeld.

Er kwam altijd veel familie op bezoek zodat ik wel vaak voor koffie en drankjes moest zorgen. Toch hebben we er fijne herinneringen aan.

De kinderen bouwden een fort van juthout. Ze gingen varen met de opblaasbare boot die we van de broer van Jan gekregen hadden. Dat was bijzonder in die tijd, want er waren nog niet veel mensen met een opblaasboot. De kinderen wachtten met de boot tot het vloed was. Ik stond altijd op de uitkijk.

Hier zit ik met mijn zuster Els en de familie Groen op het strand. De familie Groen had een huisje in de duinen en zijn hele goede kennissen geworden. Als het koud was kwamen zij altijd vragen of we in hun huisje wat wilden opwarmen maar dat hoefde nooit want een tent met 4 personen en een stormlamp aan was altijd heel snel warm.

Hier kun je goed zien wat een pret je kunt hebben als het echt stormt. Mijn kleinzoon Remko heeft de grootste pret. Je moest over de duinen naar het tenthuisje toe, dat was een hele klim. Deze foto is genomen op het strand ten zuiden van Egmond aan Zee. Het tentenkamp waar we vroeger kampeerden was ten noorden van Egmond aan Zee. We hebben 7 seizoenen met onze tent op het strand gestaan

Het laatste jaar was de tent zo versleten dat we een windscherm van juthout moesten bouwen. Ook waren de ritsen van de tent zo versleten dat we aan de binnenkant koordjes met een strik hebben gemaakt.

Later zijn we nog een paar keer op vakantie naar Zwitserland gegaan. Vooral de vakantie in Davos was erg leuk. Toen we daar waren in augustus is er 15 cm sneeuw gevallen. Dat was een prachtig gezicht. Een familie die vergeten was zonnebrand op te smeren noemden we de knipperbollen omdat ze zo'n rood gezicht hadden.

Ik zal niet gauw zeggen dat ik trots op de kinderen ben, maar de kinderen zijn heel belangrijk geweest in ons leven.

Na 42 jaar liep mijn relatie met Jan stuk en zijn we gescheiden. Ik heb het daar wel moeilijk mee gehad maar ik kan gelukkig goed alleen zijn.

Hobby's

Ik heb altijd veel van tuinieren gehouden. Vaak maakte ik een foto van onze bloeiende tuin. Op deze foto sta ik zelf tussen de bloemen. Op de achtergrond zie je het atelier wat mijn man zelf gebouwd heeft. In het atelier stond een grote drukpers waar mijn man zijn etsen maakte. Ook werd veel ruimte ingenomen door mijn zoon Ernst die er vaak TV's probeerde te repareren.

Op een mooie zomerdag stond een van de TV's met de achterkant open te spelen, de tuindeuren stonden open. De hond van de burens vond de ozongeur wel interessant maar kreeg toen hij te dichtbij de beeldbuis kwam een reuze schok. Hij heeft een week lang geweigerd om de boterham te halen die hij elke ochtend kreeg.

Hier zie je de vijver die we in de tuin hebben gemaakt. In de winter werden vaak de vissen opgegeten door reigers die vergeten waren naar het zuiden te trekken.

Deze berenklauw stond in de achtertuin. Hij was zo groot dat we 's-nachts wakker werden toen hij door een windvlaag omviel.

Van mijn zus Rie heb ik naaien geleerd. Voor mijn kinderen naaide ik zelf kleren. Ook voor mijn kleinkinderen heb ik mooie kleertjes genaaid. Ook kon ik mooi breien. Ik heb veel truien gebreid. Ik kon ook mooi borduren. Later ging ik zijde schilderen. Jammer genoeg lukt dat nu allemaal niet meer.

Uit het fotoalbum

Ernst met zijn vader en moeder

Ernst met oma van Erkelens

Herbert met opa Habiecht

Ernst met oma Habiecht

Herbert in bad

Ernst en Herbert spelen met de trein

Herbert

Ernst met Tine van Erkelens

Sneeuwpret

Mat familie naar Artis

Echte kaarsjes in de kerstboom

*Kamperen
op Texel*

Herbert had iets met beestjes

Tot slot

Ernst is getrouwd met Ineke.
Zij hebben 2 kinderen
Remko en Nicole

Herbert was getrouwd met Loes.
Zij hebben 2 kinderen.
David en Laura

Herbert is nu getrouwd met Inge.
Zij hebben 2 kinderen.
Kim en Jesse

Nicole is getrouwd met Danny.
Zij hebben 2 kinderen.
Cisco en Danique.

Hier zit ik op de bank met Ernst en mijn
achterkleinkinderen Cisco en Danique